ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

КОБКО Євген Васильович - професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

https://orcid.org/0000-0002-3121-0823

УДК 342.9

DOI: https://doi.org/10.32782/ep.2024.2.43

У статті наголошено на тому, що форми міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту доречно розглядати як окремі структурні елементи реалізації злагодженої діяльності держав, спортивних федерацій, окремих спортсменів і профільних фахівців, закладів вищої освіти, інститутів громадянського суспільства, органів публічної влади за попередньо визначеними напрямками, що постають із вимог міжнародних договорів, цінностей міжнародного співтовариства і загальних принципів міжнародного права.

Виокремлено такі форми міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту, як стратегічні комунікації, реалізація спільних проєктів, що дозволяє з максимальною ефективністю провести будь-який спортивний захід на міжнародному рівні, враховуючи мету та завдання проєкту, очікувані результати, цільові групи, ресурси, а також партнерів і співвиконавців проєкту; форма проведення міжнародних спортивних змагань, що сягає своїм корінням Олімпійських ігор Стародавньої Греції; віртуальне міжнародне співробітництво у сфері фізичної культури та спорту, яке відбувається у тому числі з використанням технологій штучного інтелекту та доповненої реальності, що максимально спрощує міжнародне співробітництво у сфері фізичної культури та спорту, дозволяє миттєво опрацьовувати велику кількість інформації, а також забезпечує неупередженість оцінювання міжнародних спортивних змагань; адаптація спортивних заходів, змагань і послуг у даній сфері до потреб осіб з обмеженими можливостями.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, сфера фізичної культури та спорту, форми.

Постановка проблеми

Значну роль у дотриманні та захисті прав і свобод в Україні відіграють різні міжнародні організації, які становлять міжнародно-правовий механізм захисту прав людини. Діяльність міжнародних організацій насамперед спрямована на забезпечення підзвітності, верховенства права та діалогу між владою та суспільством [1, с. 307]. Водночас такі проблеми, як відмінності в правових системах, мовні бар'єри та політичні перешкоди, заважають міжнародній правовій співпраці [2]. З огляду на це надзвичайно важливим питанням постає осмислення форм міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту.

Стан дослідження теми

Широкому, міждисциплінарному та комплексному осмисленню низки актуальних проблем фізичної культури та спорту присвячували свої дослідження В.А. Базенко, М.М. Гнатовський, О.І. Іваненко, Ю.Ю. Калиновський, А.Ю. Клименко, Т.В. Курусь, В.М. Орел, С.М. Перепьолкін, Т.О. Свида, М.О. Ткалич, О.О. Туряниця та інші. Водночас форми міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури

та спорту перебувають у тісній взаємозалежності з поширенням інновацій у міжнародному співтоваристві, появою новітніх технологій, штучного інтелекту та штучних нейронних мереж, що формує сприятливий ґрунт для проведення плідних наукових досліджень.

Мета і завдання дослідження

Мета статті полягає в тому, щоб встановити коло форм міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту. Досягненню визначеної мети сприятиме вирішення таких завдань: сформулювати авторське розуміння форм міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту; розглянути сутність окремих форм на основі широкого осмислення актуальних глобальних викликів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що у даній статті втілене авторське розуміння актуальних форм міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту з огляду на широке поширення та зростання значення на міжнародному рівні стратегічних комунікацій, комплексних проєктів і програм, нових підходів до проведення міжнародних спортивних змагань, технологій штучного інтелекту та інклюзивних практик.

Виклад основного матеріалу

Форми міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту ми розглядаємо як окремі структурні елементи реалізації злагодженої діяльності держав, спортивних федерацій, окремих спортсменів і профільних фахівців, закладів вищої освіти, інститутів громадянського суспільства, органів публічної влади за попередньо визначеними напрямками, що постають із вимог міжнародних договорів, цінностей міжнародного співтовариства і загальних принципів міжнародного права.

Першою формою є стратегічні комунікації у межах міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту. P. Pedersen стверджує, що для сучасного світу характерним є зростання значення спортивної індустрії та ролі комунікації в ній. Комунікація є важливим елементом спортивної індустрії, незалежно від того, чи вона розглядається з індивідуалістичної, організаційної чи спортивної точки зору [3, с. 55]. Окремі науковці переконані, що як важлива частина незамінної національної культурної м'якої сили, міжнародна комунікація спорту розглядається як важливий засіб міжнародної передачі національної спортивної культури, просування національного культурного статусу та формування національного культурного іміджу [4]. Водночас стратегічні комунікації у спорті важливо розглядати крізь призму їх стійкого комплексу, що особливо важливо в умовах воєнного стану, коли відсутність ефективного механізму взаємодії всіх учасників інформаційного простору може мати негативні наслідки у вигляді дезінформації населення, поширення фейків, пропаганди, витоку важливих даних [5, с. 412]. B. Mazza зазначає, що комунікація може сприяти соціокультурним змінам на індивідуальному та колективному рівнях. Стала комунікація може підтримувати сталий розвиток спортивного туризму. Важливим у цьому контексті є реалізація ефективних комунікаційних дій для підвищення обізнаності установ і підприємств, жителів і туристів щодо впровадження сталих практик, а також заохочення просування сталих ініціатив на територіях на підтримку соціально-економічного розвитку [6].

Важливо зазначити, що у царині стратегічних комунікацій соціальні медіа виступають стратегічним засобом для некомерційних організацій у побудові та підтримці міцних стосунків зі споживачами. A. Pegoraro, O. Scott та L. Burch досліджували використання Facebook національними олімпійськими комітетами в двох країнах, Австралії та Канаді, протягом певних періодів часу, пов'язаних з трьома Олімпійськими іграми, щоб визначити типи використовуваного контенту публікацій, пов'язаних із брендом, і стиль спілкування, а також реакцію споживачів на ці публікації. Facebook зазвичай використовували для трансляції інформації про спортсменів і команди, створення позитивного іміджу

та сприяння залученню вболівальників [7, с. 69].

Ще однією формою міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту є реалізація спільних проєктів. Подібна форма дозволяє з максимальною ефективністю провести будь-який спортивний захід на міжнародному рівні, враховуючи мету та завдання проєкту, очікувані результати, цільові групи, ресурси, а також партнерів і співвиконавців проєкту. Дана форма наразі стрімко поширюється в різних сферах життєдіяльності людини. Так, в освітній сфері дана форма передбачає самостійну діяльність учнів у виконанні значущих проєктів і розробці реальних - матеріальних або ідеальних продуктів [8, с. 181]. Дана форма охоплює різні методи та моделі, зокрема в ході розподілу інновацій, за допомогою чого можна здійснювати прогнозування інноваційних дифузій соціально-економічних систем шляхом виконання розрахунків у плановому періоді [9, с. 24].

Не можна оминути увагою таку стародавню форму міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту, як проведення міжнародних спортивних змагань, що сягає своїм корінням Олімпійських ігор Стародавньої Греції. Дану форму окремі дослідники пов'язують з так званим спортивним духом, що, по-перше, можна розглядати як міст між країнами, спорт може розвивати взаєморозуміння та дружбу між різними державами світу; по-друге, це може створити можливості для політичних, економічних і культурних обмінів [10, с. 758]. Водночас питання безпеки виступають основоположними в ході проведення міжнародних спортивних змагань. A. Gavrilovic та I. Radosevic наголошують, що безпека – найважливіший сегмент в організації спортивних змагань. У спортивній індустрії обертаються великі суми грошей, які вимірюються сотнями мільярдів євро/доларів. Науковці поділяють управління безпекою у сфері спорту на: управління безпекою спортивних змагань; управління безпекою найкращих спортсменів; управління безпекою спортивних об'єктів; управління безпекою спортивних компаній. Інформаційні технології на сьогоднішній день виступають найефективнішим засобом забезпечення безпеки в сфері спорту. Завдяки камерам спостереження та програмам розпізнавання обличчя можливо ідентифікувати потенційних хуліганів або терористів, які можуть загрожувати безпеці міжнародних спортивних змагань [11].

Варто відмітити, що вирішальний вплив на проведення міжнародних спортивних змагань в усьому світі мала пандемія COVID-19. S. Özaydın та C. Tinaz наголошують, що криза COVID-19 дещо відрізняється від попередніх глобальних криз і мала реальний і відчутний вплив на спортивну індустрію. У період пандемії COVID-19 відбувся перехід від критих спортивних споруд до відкритих майданчиків, стежок та інших зон відпочинку. Цифрова трансформація та інновації у спорті, хоча це далеко не нові теми, різко прискорилися під час пандемії. Збільшення частки інновацій і оцифрування спортивних змагань має багато переваг, таких як зниження витрат і менша витрата часу. З іншого боку, важко сказати, що заняття спортом через оцифровані носії пропонують такий же досвід, як і живі зустрічі [12, с. 133]. З урахуванням викликів, що постали перед людством у період пандемії COVID-19, на рівні міжнародного співробітництва актуалізується адаптивність спортивних змагань, переосмислення підходів до їх організації і проведення з точки зору забезпечення у разі потреби соціальної дистанції та їх проведення без вболівальників або з їх мінімальною кількістю.

Водночас ще однією формою є віртуальне міжнародне співробітництво у сфері фізичної культури та спорту, яке відбувається у тому числі з використанням технологій штучного інтелекту та доповненої реальності. Штучний інтелект і його вдосконалення перетворюють межі складності, доступні людині, на систематично розширювані. Це особливо важливо в сучасну епоху, коли суспільство не може успішно розвиватися без раціонального управління складними і надскладними системами [13, с. 31]. У поняття «штучний інтелект» вкла-

дається різний зміст - від визнання інтелекту в комп'ютерах, що вирішують логічні або навіть будь-які обчислювальні задачі, до віднесення до інтелектуальних тільки тих систем, які вирішують весь комплекс завдань, які виконує людина, або ще ширший їх набір [14, с. 67]. Штучний інтелект у спорті визначається як інструмент, який виправляє помилки, допомагає приймати рішення, вдосконалює нові спортивні тренування та стратегії змагань, допомагає запобігати спортивним травмам, вивчати суперників і враховувати сценарії розвитку подій [15, с. 312]. Окремі науковці описують можливі варіанти використання експертних систем як діагностичних інструментів для оцінки помилок у спортивних рухах (техніках) і представляють деякі приклади правил для такої експертної системи, зокрема використання штучних нейронних мереж (ШНМ) у спортивній біомеханіці для метання списа та диска, штовхання ядра та у футболі [16, с. 93]. Використання різноманітних цифрових рішень, а також широке застосування технологій штучного інтелекту максимально спрощує міжнародне співробітництво у сфері фізичної культури та спорту, дозволяє миттєво опрацьовувати велику кількість інформації, а також забезпечує неупередженість оцінювання міжнародних спортивних змагань, адже в межах роботи штучних нейронних мереж неможливий підкуп, зловживання, необ'єктивне чи неупереджене ставлення до учасників змагань.

Ще однією формою міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту є адаптація спортивних заходів, змагань і послуг у даній сфері до потреб осіб з інвалідністю. J. Prieto та J. Paramio-Salcines зазначають, що недостатньо уваги було приділено аналізу взаємозв'язку між інвалідністю та спортом з точки зору прав людини, як того вимагає Конвенція про права осіб з інвалідністю (UNCRPD) від тих країн, які ратифікували це глобальне положення. Понад десять років після його оприлюднення в грудні 2006 року сама Організація Об'єднаних Націй і значна кількість авторів визнають, що інвалідність загалом і спорт для осіб з інвалідністю ще не розглядаються як проблема прав людини в багатьох країнах, головним чином у країнах, що розвиваються. Активну роль у цьому контексті відіграє Міжнародний паралімпійський комітет, який вважається основним захисником прав спортсменів з обмеженими можливостями та популяризатором спорту шляхом організації спортивних змагань для спортсменів-паралімпійців у всьому світі [17, с. 119].

Висновки

Підсумовуючи вищевикладене, можна дійти до висновку, що форми міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту ми розглядаємо як окремі структурні елементи реалізації злагодженої діяльності держав, спортивних федерацій, окремих спортсменів і профільних фахівців, закладів вищої освіти, інститутів громадянського суспільства, органів публічної влади за попередньо визначеними напрямками, що постають із вимог міжнародних договорів, цінностей міжнародного співтовариства і загальних принципів міжнародного права.

Виокремлено такі форми міжнародного співробітництва у сфері фізичної культури та спорту, як стратегічні комунікації, реалізація спільних проєктів, що дозволяє з максимальною ефективністю провести будь-який спортивний захід на міжнародному рівні, враховуючи мету та завдання проєкту, очікувані результати, цільові групи, ресурси, а також партнерів і співвиконавців проєкту; форма проведення міжнародних спортивних змагань, що сягає своїм корінням Олімпійських ігор Стародавньої Греції; віртуальне міжнародне співробітництво у сфері фізичної культури та спорту, яке відбувається у тому числі з використанням технологій штучного інтелекту та доповненої реальності, що максимально спрощує міжнародне співробітництво у сфері фізичної культури та спорту, дозволяє миттєво опрацьовувати велику кількість інформації, а також забезпечує неупередженість оцінювання міжнародних спортивних змагань; адаптація спортивних заходів, змагань і послуг у даній

сфері до потреб осіб з обмеженими можливостями.

Література

1. Voitsikhovskyi A., Bakumov O., Ustymenko O., Lohvynenko Y. The role of international organizations in the protection of human rights in Ukraine. *Novum*. 2022. № 16 (2). pp. 305-340.

2. Ilchyshyn N., Brusakova O., Krykun V., Myroshnychenko Y. International legal cooperation in the field of criminal justice: new challenges and ways to overcome them. *Journal of Law and Sustainable Development*. 2023. № 11 (4). URL: https://ojs.journalsdg.org/jlss/article/view/767/405.

3. Pedersen P. Reflections on Communication and Sport: On Strategic Communication and Management. *Communication & Sport*. 2013. № 1. pp. 55-67.

4. Chen X., Li Z. Challenges and Countermeasures of China Sports International Communication. In: International Conference on Advanced Education and Management Engineering. Bangkok, 29-30 October 2016. URL: https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000406675900018.

5. Nosach A. Ostapenko I.O., Zhukova Y.O. Public administration of strategic communications: rethinking the issue in the context of the armed conflict. *Lex humana*. 2022. № 14 (2). pp. 412-426.

6. Mazza B. A theoretical model of strategic communication for the sustainable development of sport tourism. *Sustainability*. 2023. № 15 (9). URL: https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000985541600001.

7. Pegoraro A., Scott O., Burch L. Strategic use of Facebook to build brand awareness: A case study of two national sport organizations. *International Journal of Public Administration in the Digital Age*. 2017. № 4 (1). pp. 69-87.

8. Tyurina V.O., Shevchuk H.Y., Kriukova Y.D., Lukashchuk M.M., Savishchenko V.M. The impact of the project method on the development of leadership skills in students. *Apuntes Universitarios*. 2022. № 12 (2). pp. 179-197.

9. Kalinina O., Skachkova I., Skachkov O., Kadykova I., Chumachenko I. Modeling the decision-making process in project management of innovative diffusion of socioeconomic systems. In: CEUR Workshop Proceedings. 2023. pp. 24-35.

10. Kang P. Interpretation of Sports Spirit in Sports Competition. In: 2nd International Conference on Modern Education and Social Science. Wuhan, 15-17 April 2016. pp. 758-763.

11. Gavrilovic A., Radosevic I. Sports competitions safety management: book. 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/365392681_Sports_competitions_safety_management.

12. Özaydın S., Tinaz C. Innovation in Sports Competitions during the COVID-19 Era. Sport Management, Innovation and the COVID-19 Crisis: book. Routledge, 2022. pp.133-146.

13. Iasechko S., Pereiaslayska S., Smahina O., Lupei N., Mamchur L., Tkachova O. Artificial intelligence in the modern educational space: problems and prospects. *International journal of computer science and network security*. 2022. № 22 (6). pp. 25-32

14. Kronivets T., Tymoshenko Y., Diachenko O., Shabelnyk T., Ivanchenko N., Iasechko S., Artificial intelligence as a key element of digital education. *International journal of computer science and network security*. 2021. № 21(10). pp. 67-72.

15. Navarro J., Nunez W., Perez Y. Bibliometric analysis of artificial intelligence in sport. *Retos-Nuevas Tendencias En Educacion Fisica Deporte Y Recreacion*. 2023. № 54. pp. 312-319.

16. Ratiu I., Badau D., Carstea C., Badau A., Paraschiv F. Artificial Intelligence (AI) in Sports. In: 9th WSEAS International Conference on Artificial Intelligence, Knowledge Engineering and Data Bases. Cambridge, 20-22 February 2010. pp. 93-97.

17. Prieto J., Paramio-Salcines J. The United Nations convention on the rights of persons with disabilities and its effects on the promotion of elite disability sport: A worldwide analysis. *Age of Human Rights Journal*. 2018. № 10. pp. 119-138.

FORMS OF INTERNATIONAL COOPERATION IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

The article emphasizes that the forms of international cooperation in the field of physical culture and sports should be considered as separate structural elements of the implementation of coordinated activities of states, sports federations, individual athletes and specialized specialists, institutions of higher education, civil society institutes, and public authorities according to previously defined directions arising from the requirements of international treaties, values of the international community and general principles of international law.

Such forms of international cooperation in the field of physical culture and sports as strategic communications, the implementation of joint projects, which allow to conduct any sports event at the international level with maximum efficiency, taking into account the purpose and tasks of the project, expected results, target groups, resources, and as well as partners and co-executors of the project; a form of holding international sports competitions, which has its roots in the Olympic Games of Ancient Greece; virtual international cooperation in the field of physical culture and sports, which takes place, including with the use of artificial intelligence and augmented reality technologies, which simplifies international cooperation in the field of physical culture and sports as much as possible, allows for instant processing of a large amount of information, and also ensures the impartiality of the assessment of international sports competitions; adaptation of sports events, competitions and services in this field to the needs of persons with disabilities.

Key words: international cooperation, the sphere of physical culture and sports, forms.